

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kjell Kippe, +47 74138052

Uttalelse til forslag til endringer i sameloven m.v. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner

Sammendrag av uttalelsen

Fylkesmannen i Trøndelag er enig i hovedgrepene som tas i proposisjonen. Det gjelder både lovfestingen av konsesjonsplikten og utvidelsen av den til også å gjelde for kommuner og fylkeskommuner.

Fylkesmannen er enig i at forholdet til folkeretten tas inn i formålsparagrafen.

Vi foreslår imidlertid at «tradisjonelle samiske områder» i lovutkastets § 4.1 erstattes med «det samiske reinbeiteområdet, inkludert Trollheimen», eventuelt med en henvisning til reindriftslovens § 4.

Fylkesmannen mener at veilederen i stor grad tar opp de temaene som er viktige for å gjøre kommuner og fylkeskommuner dyktige i forhold til konsultasjonsprosessene.

Vi ber imidlertid om at følgende forslag vurderes før ferdigstilling av veilederen.

- Formålet om «å oppnå enighet» i konsultasjonene bør presiseres sterkere i veilederen
- Veilederen bør ta opp forholdet mellom kommuneadministrasjonen, som ansvarlig for konsultasjonsprosessen, og det politiske beslutningsnivået i kommunen.
- Det bør tas inn en oversikt over aktuelle saksområder og aktuelle konsultasjonsparter i veilederen.

Bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt på høring Prop. 116 L (2017–2018) Endringer i sameloven mv. (konsultasjoner). Dagens prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget ble fastsatt ved kongelig resolusjon 1. juli 2005. Prosedyrene gjelder kun direkte for konsultasjoner med Sametinget, men prinsippene i prosedyrene anvendes også når det er en folkerettslig plikt til å konsultere andre samiske interesser.

Samerettsutvalget foreslo i NOU 2007: 13 *Den nye sameretten* blant annet en ny lov om saksbehandling og konsultasjoner for tiltak som kan få virkning for naturgrunlaget i de tradisjonelle samiske områdene i Norge.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår at konsultasjonsplikten lovfestes i et eget kapittel om konsultasjoner i sameloven. Departementet har valgt denne løsningen i stedet for en detaljert lov om konsultasjoner og saksbehandling, slik samerettsutvalget foreslo. Departementet mener at dette vil legge til rette for mer effektive og bedre konsultasjoner mellom offentlige myndigheter og Sametinget og andre berørte samiske interesser. Lovfestingen skal erstatte og utvide den avtalebaserte løsningen som i dag foreligger mellom Staten og Sametinget. Utvidelsen er at det foreslås at også kommuner og fylkeskommuner skal omfattes av konsultasjonsplikten. Fordi det foreslås at Sameloven bare skal gi overordnede regler for konsultasjoner, velger departementet å utarbeide en detaljert veileder. Veilederen er også på høring.

Fylkesmannens uttalelse

Fylkesmannen i Trøndelag er enig i hovedgrepene som tas i proposisjonen. Det gjelder både lovfestingen av konsesjonsplikten og utvidelsen av den til også å gjelde for kommuner og fylkeskommuner. Vi vil gå litt nærmere inn på en del konkrete forhold.

Endring i formålsparagrafen i sameloven

Fylkesmannen er enig i at forholdet til folkeretten tas inn i formålsparagrafen.

§ 4-1 Saker som er gjenstand for konsultasjoner

Fylkesmannen er enig i den geografiske avgrensningen som foretas gjennom formuleringen «tradisjonelle samiske områder», i saker som er knyttet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Ettersom dette er en konkret avgrensning og ikke en dynamisk, mener vi at definisjonen av dette geografiske området burde vært inntatt direkte i loven. I merknadene til lovforslaget står det at formuleringen er ment å dekke det samiske reinbeiteområdet, inkludert Trollheimen. Vi foreslår at «tradisjonelle samiske områder» erstattes med «det samiske reinbeiteområdet, inkludert Trollheimen», eventuelt med en henvisning til reindriftingslovens § 4.

Kommentarer til veilederen

Fylkesmannen i Trøndelag mener at veilederen i stor grad tar opp de temaene som er viktige for å gjøre kommuner og fylkeskommuner dyktige i forhold til konsultasjonsprosessene. Noen kommentarer er imidlertid nødvendige.

Formålet med konsultasjoner

Vi ser gjerne at formålet om å oppnå enighet presiseres enda sterkere enn det er gjort på side 10 i veilederen. Dette er spesielt viktig når det konsulteres med reindriften om plan- og arealsaker som senere kommer på offentlig høring. Det kan være lett for kommunen å gå inn i slike konsultasjoner med en holdning om at her får jo reindriften likevel anledning på et senere tidspunkt å uttale seg om saken. Det vil også i mange tilfeller være en uforholdsmessighet i slike konsultasjoner, da reindriften ikke har like store ressurser å bidra med inn i konsultasjonene. Dette gjelder spesielt der reinbeitedistriktet eller siidaen/sijten må forholde seg til mange kommuner.

Hvem har plikt til å konsultere

Det presiseres på side 12 i veilederen at det er administrasjonen v/ kommunedirektøren som har ansvaret for gjennomføringen av konsultasjoner. Av erfaring vet vi at særlig i prosesser rundt kommunale arealplaner gjør ofte det politiske organet vedtak som ikke følger administrasjonens tilrådinger. Vi mener dette bør «problematiseres» i veilederen. Viktigheten av at det politiske nivået også har eierskap til konsultasjonsprosessene bør vektlegges i veilederen. Dersom det oppnås enighet mellom f.eks reinbeitedistriktet og kommuneadministrasjonen, mens det politiske vedtaket fraviker denne enigheten, kan det vel ikke sies at konsultasjonens formål er ivarettatt. Veilederen må også i større grad understreke kravet om reell begrunnelse for vedtak som er i strid med enighet

oppnådd gjennom konsultasjoner. Etter vår vurdering kan slike vedtak gi behov/ krav om ytterligere konsultasjoner.

Hvem har rett til å bli konsultert og hvilke saker bør/skal det konsulteres om

Vi anbefaler at det inntas i veilederen en oversikt over *hvilke* sakstemaer det er aktuelt å konsultere om (jf. merknader til lovforslaget i proposisjonen). I tilknytning til de ulike saksområdene i oversikten bør det også tas inn *hvem* som er aktuelle konsultasjonsparter. Oversikten vil trolig ikke kunne bli uttømmende, men vil være viktig som veiledning for kommunen.

Som hjelp for kommunens vurderinger av hvorvidt en sak bør bli gjenstand for konsultasjon, bør det også utarbeides en sjekklister, der veilederens mange ulike vurderinger kan vektlegges.

Med hilsen

Camilla Knutsen
Konst. reindriftsdirektør
Fylkesmannen i Trøndelag

Kjell Kippe
Fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent